

VERZIN EN WIN

Van de meeste krantenfoto's weet u wat ze tonen – maar misschien is het heel anders dan de eerste blik laat zien.

Verzin een fotobijschrift en mail, fax of schrijf dat naar de redactie.

Binnen: uiterlijk donderdagmiddag 24 december a.s. De scherpste, grappigste, treffendste, ontroerendste inzending wordt beloond met eeuwige roem – publicatie in het volgende *Advocatenblad* – en met een niet onaardige boekenbon (*red.*).

Zie voor het adres van de redactie het colofon voor in het blad.

Grensoverschrijdende advocaat-stagiaires

Op 13 november jl. wees het Hof van Justitie EG arrest in een zaak die de positie van grensoverschrijdende advocaat-stagiaires betreft (zaak C 313/01, Morgenbesser). Het arrest is niet revolutionair, maar zet goed op een rijtje wat de positie is van de grensoverschrijdende stagiaire.

Auke Baas

Mevrouw Morgenbesser had een Frans juridisch diploma en had 8 maanden op een Frans advocatenkantoor gewerkt. Ze verhuisde naar Italië en vroeg bij de balie van Genua de inschrijving als advocaat-stagiaire. De balie weigerde omdat zij niet het vereiste Italiaanse universitaire diploma had. Zij zou dus in Italië haar rechtenstudie nagevoeg over moeten doen.

Morgenbesser ging in beroep en stelde dat advocaat-stagiaire (naast advocaat) een gereguleerd beroep was onder de Diplomarijchlijn (Richtlijn 89/48/EG). In Italië zijn stagiaires ('praticanti') in een apart register, naast het tableau, ingeschreven. Erkenning als advocaat was immers kansloos: dit recht komt slechts toe aan het 'produit fini' met voltooide stage. Dit is gelijk het interessante element van de zaak. Erkenning van de stagiaire als geregle-

menteerd beroep zou betekenen dat het juridisch diploma onder het systeem van de Diplomarijchlijn in beginsel zou zijn erkend, zonder verplichting om de (halve) studie over te doen. Morgenbesser zou dadelijk tot de stage kunnen worden toegelaten.

Net als de adocaat-generaal (die op 20 maart 2003 conclusie nam) verwerpt het Hof deze redenering: advocaat-stagiaire is een leerproces om advocaat te worden, geen zelfstandig beroep.

Het Hof verzacht wel de pil voor Morgenbesser, door de vaste jurisprudentie 'Vlassopoulou' toe te passen op dit geschil. Deze jurisprudentie vereist dat nationale autoriteiten, zoals de balie, buitenlandse diploma's en ervaring moeten onderzoeken en in aanmerking moeten nemen. Het Hof oordeelde dan ook dat de simpele weigering om mevrouw Morgenbesser in het 'praticanti'-register in te schrijven, op grond van het feit dat haar juridisch diploma niet was afgegeven door een Italiaanse universiteit, in strijd was met het Gemeenschapsrecht.

Het dictum is categorischer dan uit de overwegingen voortvloeit. Uit het arrest vloeit m.i. geen verplichting voort om buitenlandse juridische diploma's automatisch te erkennen als inheemse diploma's. Wel is bevestigd dat de 'Vlassopoulou-verplichting' ook bestaat met betrekking tot stagiaires. Het Hof houdt open dat in voorkomende gevallen de gehele

noodzakelijke kennis al in een andere lidstaat kan zijn verworven. Over de inhoud van een dergelijke toets laat het Hof zich niet uit – dit is aan de nationale autoriteiten en de nationale rechter.

De Italiaanse situatie is anders dan de Nederlandse, omdat in Nederland de stagiaire tegelijk advocaat is. Dit sluit de Vlassopoulou-verplichting bij de beoordeling van de kwalificaties voor de stage – en in voorkomende gevallen voor de duur van de stage – echter niet uit.

De auteur is lid van de juridische dienst van het Europees parlement (bijdrage op persoonlijke titel).

Het arrest is te vinden op de site van het Hof, www.curia.eu.int